

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2025-2027

OPRACOWANO DLA

Niniejszy dokument został opracowany przez zespół ekspertów Boundless Development. Firma powstała z myślą o specjalistycznym wsparciu sektora publicznego w rozwoju. Współpracując z klientami kładziemy szczególny nacisk na realne korzyści dla lokalnych społeczności. Gwarancją sukcesu jest specjalistyczna wiedza naszych ekspertów oparta na wieloletnim doświadczeniu i ciągłym doszkalaniu.

Manager projektu: Celestyna Miłoś

Nota prawna

Niniejszy dokument został opracowany przez ekspertów firmy Boundless Development z zachowaniem należytej staranności. Autorzy dokumentu posiadają rozległe doświadczenie w dziedzinach, których dotyczy zakres merytoryczny analiz i rekomendacji, a w procesie jego opracowania zostały wykorzystane możliwie najbardziej adekwatne, wiarygodne i aktualne dane. Jednocześnie należy zastrzec, iż firma Boundless Development nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji gospodarczych podjętych w związku z wykorzystaniem treści niniejszego dokumentu. Ze względu na wysoki poziom złożoności procesów gospodarczych treść raportu nie może stanowić samodzielnej podstawy do podejmowania jakichkolwiek decyzji gospodarczych.

BOUNDLESS DEVELOPMENT

NIP: 9492251131 | REGON: 520353368

698-045-843 | biuro@boundlessdev.eu | www.boundlessdev.eu

Spis treści

Nota prawna	2
Wstęp	4
Część diagnostyczna	4
Wprowadzenie do diagnozy	4
Cel diagnozy	4
Metodyka diagnozy, badań i narzędzia badawcze	5
Techniki badawcze	5
Analiza desk-research	5
Badanie IDI	5
Spotkanie konsultacyjne	6
Diagnoza	6
Badanie desk-research	6
Kluczowe dane statystyczne	6
Sprawozdania z działalności jednostek	9
Zasoby z obszaru wspierania rodziny	14
Ewaluacja PWR na lata 2022-2024	15
Diagnoza - badanie IDI	15
Analiza SWOT systemu wspierania rodziny	17
Program	18
System monitorowania i ewaluacji	24
Spis tabel i wykresów	25
Spis źródeł	25

Wstęp

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2025-2027 został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 poz. 177 ze zm.) oraz stanowi kontynuację działań określonych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2022-2024 z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonej ewaluacji. Opracowany Program jest zgodny z dokumentami wyższego rzędu w skali kraju i regionu.

Rodzina stanowi podstawową grupę społeczną i odgrywa ważną rolę w rozwoju jednostek. W szczególności dotyczy to dzieci, dla których rodzina stanowi wzór wartości. Ze względu na rolę rodziny w społeczeństwie należy wspierać jej rozwój, a przede wszystkim zapewniać wsparcie w rozwiązywaniu problemów, które często mają złożony charakter. W tym celu Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie (dalej OPS w Kościanie) dokonuje diagnozy w wymiarze lokalnym i planowania działań strategicznych.

Część diagnostyczna

Wprowadzenie do diagnozy

Celem diagnozy jest ustalenie cech i zasad funkcjonowania określonego wycinka rzeczywistości. Badania te mają na celu stwierdzenie prawdziwych faktów lub zjawisk, ustalenie stanu faktycznego, rzeczywistych cech i zasad funkcjonowania. W procedurze diagnostycznej dąży się do odpowiedzi na pytania takie jak: jaki jest stan rzeczy, dlaczego stan rzeczy jest właśnie taki, co zrobić aby stan rzeczy był zgodny z naszymi oczekiwaniami. W celu sporządzenia diagnozy należy opracować procedurę diagnostyczną, stanowiącą czynności badawcze polegające na ustaleniu danego stanu rzeczy lub zmian stanów rzeczy dokonujących się w pewnym przedziale czasowym¹.

Cel diagnozy

Realizując zadanie przygotowania i przeprowadzenia badań określony został cel główny, którym jest:

- poznanie lokalnej sytuacji społecznej i instytucjonalnej w wymiarze podstawowej jednostki jaką jest rodzina, w celu określenia strategii wsparcia.

Cel główny stanowi podstawę do określenia pytań badawczych służących do opracowania narzędzi badawczych. Pytania zostały określone przez Zamawiającego na etapie przygotowania do zlecenia wykonania badania. Wykazano je poniżej.

- Jaka jest lokalna sytuacja społeczno-demograficzna w kontekście rodzin?
- Jakie są lokalne problemy i potrzeby z obszaru wspierania rodziny?
- Jakie są lokalne zasoby z obszaru wspierania rodziny i jak funkcjonują?

Wykazane pytania badawcze stanowiły podstawę do opracowania narzędzi badawczych i obszaru badania desk-research.

¹ J. Apanowicz, „Metodologia ogólna”, Wydawnictwo Diecezji IV Plińskiej Bernardinum, Gdynia 2002

Metodyka diagnozy, badań i narzędzia badawcze

Techniki badawcze

Diagnoza we wskazanym obszarze została przeprowadzona z zastosowaniem dwóch metod - analizy desk-research danych zastanych o charakterze ilościowym i jakościowym oraz analizy danych pierwotnych o charakterze jakościowym pozyskanych poprzez badanie przeprowadzone techniką IDI (ang. Individual In-depth Interview).

W celu zapewnienia najwyższej jakości badania oraz ograniczenia szans wystąpienia elementu błędu ludzkiego wszelkie działania w ramach planowanej realizacji związane z badaniem i analizą zostały wykonane z zastosowaniem metody triangulacji. Jest to metoda powszechnie wykorzystywana w badaniach społecznych². W realizacji zostały wykorzystane rodzaje triangulacji opisane poniżej.

- Triangulacja danych/źródeł – wykorzystanie w jednym badaniu kilku różnych źródeł danych i informacji. W badaniu użyte zostały zarówno źródła obiektywne, szeroko i niezależnie opisujące dane zjawisko (na przykład statystyki publiczne), jak i źródła cechujące się większą subiektywnością i bardziej bezpośrednim podejściem do zagadnienia (np. informacje jakościowe z badania lokalnej społeczności).
- Triangulacja perspektyw badawczych – przeprowadzenie działań analitycznych i wnioskowania przez więcej niż jednego eksperta oraz poprzez zastosowanie kilku technik badawczych obejmujących m.in.: analizę desk-research i ankietowanie.

Zastosowanie powyższych metod triangulacji pozwoliło na wychwycenie ewentualnych błędów ludzkich, wykorzystanie umiejętności i wiedzy osób o różnym doświadczeniu oraz eliminację ryzyka subiektywizmu.

Analiza desk-research

Analiza desk-research dotyczyła danych i informacji dostarczonych przez Zamawiającego oraz ogólnodostępnych danych pozyskanych przez Wykonawcę. Zakres danych został dobrany w sposób umożliwiający ocenę sytuacji w wymiarze lokalnym w aspekcie rodziny.

Wszystkie dane statystyczne wykorzystane w badaniu są możliwie najaktualniejszymi danymi pozyskanymi z rzetelnych źródeł obejmujących m.in.: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Statystyczne Vademecum samorządowca Głównego Urzędu Statystycznego. Wykorzystane dane dotyczyły każdorazowo obszaru terytorialnego Gminy Miejskiej Kościan. W przypadku danych przekrojowych każdorazowo dokonano analizy dla okresu ostatnich sześciu lat.

Badanie IDI

Wykorzystanym narzędziem badawczym był scenariusz wywiadu składający się z dwóch pytań o charakterze otwartym. W badaniu wzięło udział pięć osób z następujących instytucji lub organizacji na terenie Gminy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie,
- Stowarzyszenie Dać Pomoc,
- Stowarzyszenie Razem Łatwiej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kościanie,

² I. Rzeszutek, „Triangulacja w badaniach społecznych”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2018

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Badanie zostało przeprowadzone w formie rozmowy telefonicznej w terminie odpowiadającym respondentom.

Spotkanie konsultacyjne

W celu weryfikacji poprawności założeń opracowanego Programu w dniu 01.10.2024 r. w Kościanie odbyło się spotkanie konsultacyjne dokumentu. Podczas wydarzenia dokonano prezentacji wyników diagnozy oraz przedstawienia założeń Programu. W toku dyskusji uczestnicy spotkania wskazali na istnienie następujących problemów w Gminie:

- ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej,
- dotarcie do wszystkich mieszkańców z informacjami o istniejących w Gminie formach pomocy,
- hejt i mowa nienawiści (w szczególności wśród osób młodych).

Poruszony został również aspekt rozwoju współpracy instytucji w celu promocyjnym i informacyjnym w zakresie istniejących programów wsparcia oraz zatrudnienia dodatkowego asystenta rodziny. Podczas spotkania zostały również przedstawione założenia Programu – cele i zadania. Na podstawie uwag i sugestii zgłoszonych podczas konsultacji została opracowana ostateczna wersja dokumentu.

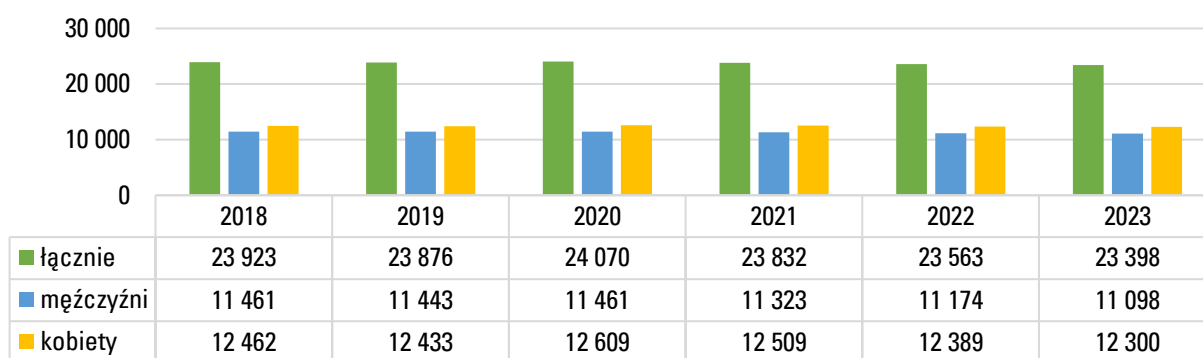
Diagnoza

Badanie desk-research

Kluczowe dane statystyczne

Poniżej w ujęciu tabelarycznym oraz na wykresach dokonano przedstawienia kluczowych informacji statystycznych z obszaru rodziny. Dane te zostały przeanalizowane w ujęciu przedziału czasowego.

Rysunek 1. Liczba ludności z podziałem na płeć

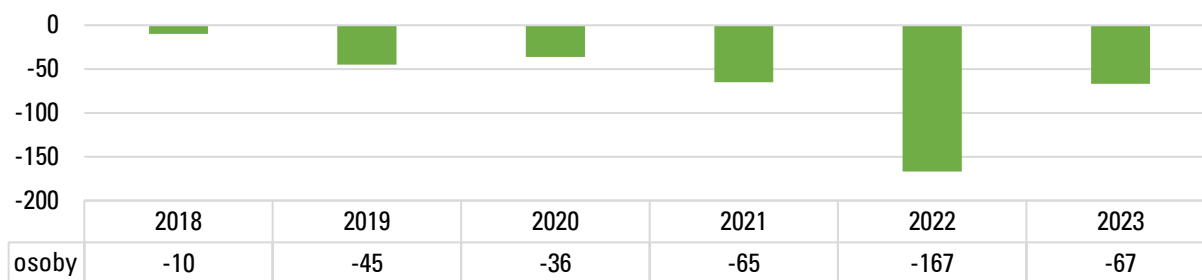

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w strukturze według płci przeważają kobiety, co odpowiada strukturze ludności w kraju. W badanym okresie liczba ludności wykazywała trend spadkowy, a w całym okresie liczba ludności zmniejszyła się o 534 osoby (2,23% wartości z 2018 r.).

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

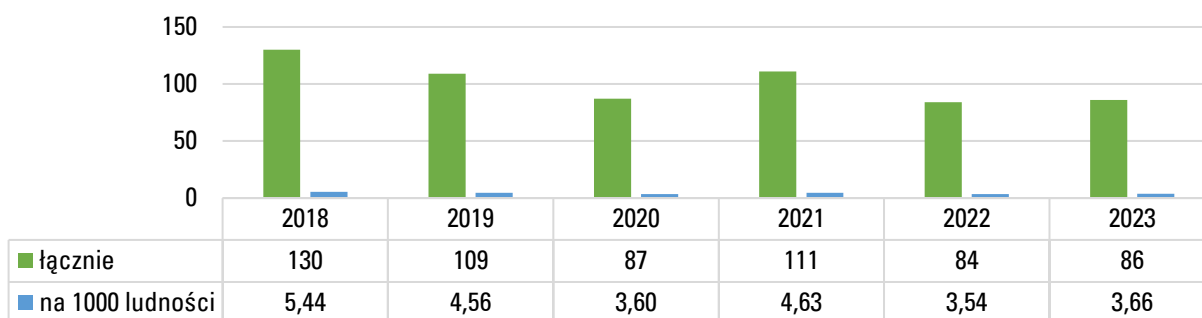
Rysunek 2. Saldo migracji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie saldo migracji było ujemne i nie wykazywało trendu. Największy odpływ ludności został odnotowany w 2022 r., a najmniejszy w 2018 r. W całym okresie saldo wyniosło -390 osób. Trend ten jest adekwatny do migracji występujących w innych gminach miejskich w kraju.

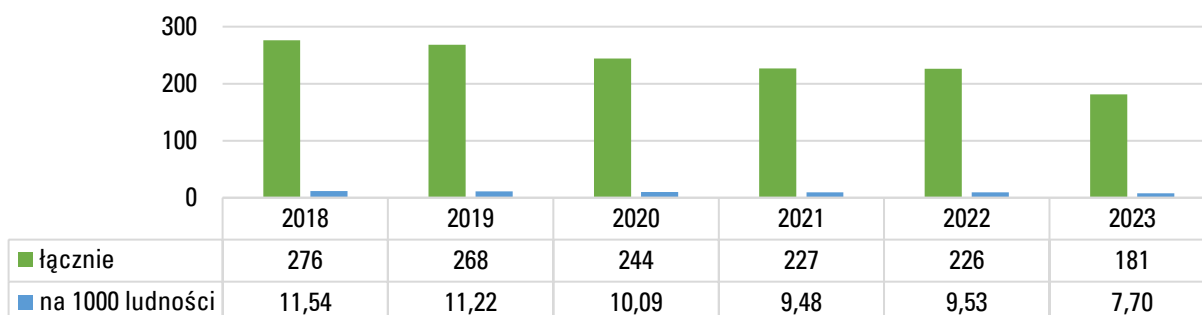
Rysunek 3. Liczba małżeństw w ujęciu nominalnym i w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie liczba zawartych małżeństw zmniejszała się, jednak nie wykazała stałego trendu. Największa liczba małżeństw została odnotowana w 2018 r., a najmniejsza w 2022 r. Należy wskazać, że wpływ na liczbę zawieranych małżeństw mogła mieć pandemia COVID-19, która w latach 2020-2021 ograniczyła możliwość organizacji ceremonii.

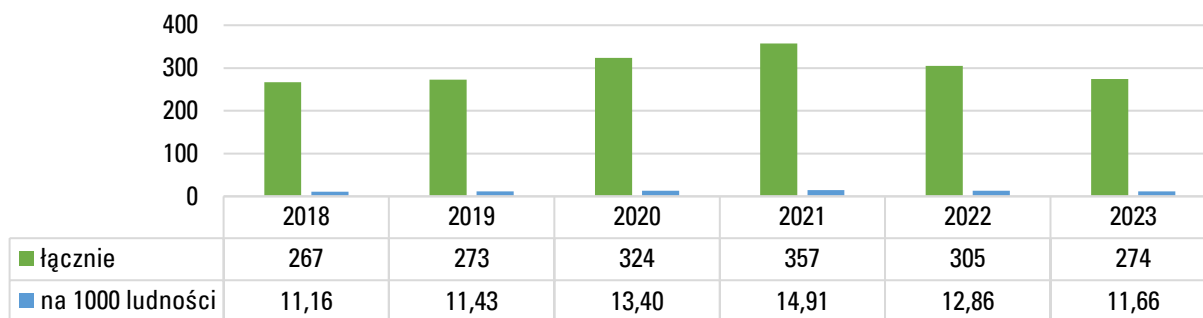
Rysunek 4. Urodzenia żywe w ujęciu nominalnym i w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie liczba żywych urodzeń zmniejsza się i wykazuje trend spadkowy. Liczba zgonów niemowląt oddziałuje na aspekt w bardzo niewielkim i nieznaczącym stopniu. W całym okresie liczba żywych urodzeń zmniejszyła się o 95 (34,42% wartości z 2018 r.).

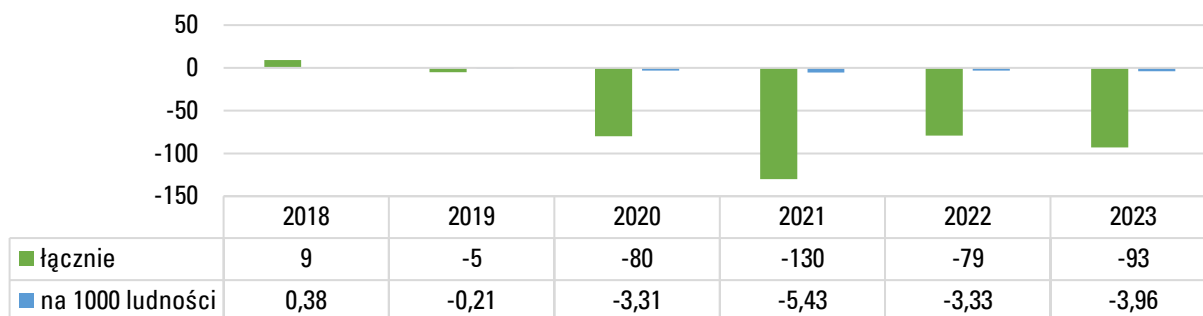
Rysunek 5. Zgony ogółem w ujęciu nominalnym i w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie liczba zgonów nie wykazywała trendu. Największa liczba zgonów została odnotowana w 2021 r., a najmniejsza w 2018 r. Duży wpływ na liczbę zgonów miała pandemia COVID-19, która wpłynęła na wzrost śmiertelności.

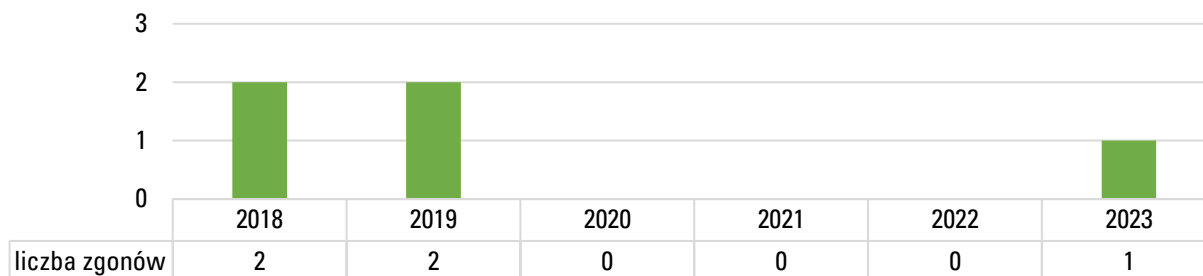
Rysunek 6. Przyrost naturalny w ujęciu nominalnym i w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie przyrost naturalny był przeważnie ujemny. Największa zmiana wartości została odnotowana w 2021 r., a najmniejsza w 2019 r. W badanym okresie jedynym rokiem z dodatnim przyrostem naturalnym był 2018 r. Duży wpływ na zmiany przyrostu naturalnego miała pandemia COVID-19, która wpłynęła na wzrost śmiertelności.

Rysunek 7. Zgony niemowląt

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z przedstawionymi danymi w badanym okresie liczba zgonów niemowląt jest niewielka i nie wykazuje trendu. Przez połowę badanego okresu nie odnotowano żadnego zgonu niemowlęcia.

Sprawozdania z działalności jednostek

Poniżej w ujęciu tabelarycznym dokonano przedstawienia informacji z półrocznych sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela 1. Dane z półrocznych sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

		2022		2023		2024
Wymiar		I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze
Rodziny wspierające	Rodziny wspierające	0	0	0	0	0
	Rodziny, które korzystały z pomocy rodzin wspierających	0	0	0	0	0
Asystenci rodziny	Liczba asystentów rodziny	2	2	2	2	2
	Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystentów rodzin (zł)	54 389	57 247	60 551	79 133	83 293
	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	13	9	12	13	15
	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	20	21	27	27	29
	Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną (miesiące)	8	8	11	11	12
	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę	5	7	7	2	0
	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	25	26	27	27	29
Placówki wsparcia dziennego	Liczba placówek	1	1	1	1	1
	Liczba miejsc	50	50	50	50	50
	Przeciętna liczba umieszczonych dzieci	46	47	46	46	46
	Wydatki (zł)	91 611	136 727	165 073	237 298	154 832

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Kościanie

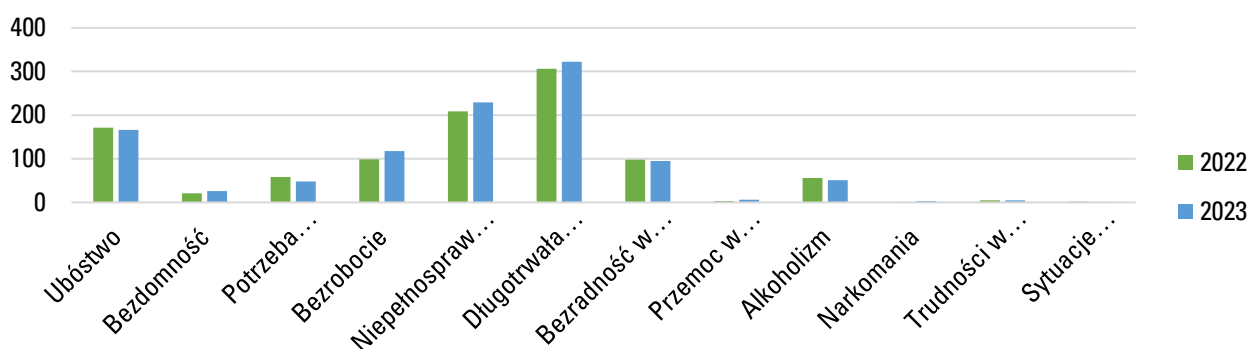
Na podstawie przedstawionych danych należy wskazać, że w Gminie Miejskiej Kościan nie funkcjonują rodziny wspierające. Liczba asystentów rodziny jest stała w badanym okresie, a liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta oraz przeciętny czas pracy asystenta z jedną rodziną uległy wzrostowi. W Gminie funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego, w której w całym okresie przebywała zbliżona liczba dzieci, natomiast znacznym zmianom ulegała wysokość wydatków na działalność placówki.

Poniżej w ujęciu tabelarycznym oraz na wykresach dokonano przedstawienia informacji ze sprawozdań z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie oraz z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

Tabela 2. Dane z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie oraz z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

Wymiar	2022	2023
Ubóstwo	171	166
Bezdomność	21	26
Potrzeba ochrony macierzyństwa	58	48
Bezrobocie	99	118
Niepełnosprawność	209	229
Długotrwała choroba	306	322
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	98	95
Przemoc w rodzinie	3	6
Alkoholizm	56	51
Narkomania	1	3
Trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego	5	5
Sytuacje kryzysowe (np. umieszczenie w ośrodku)	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Kościanie

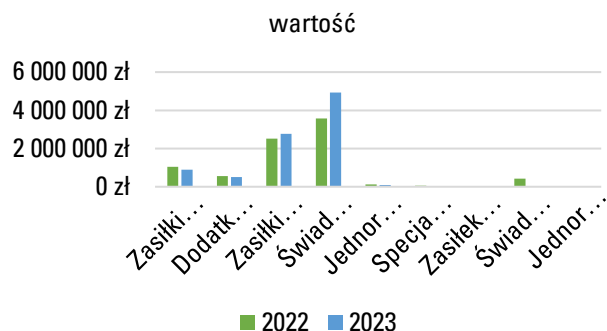
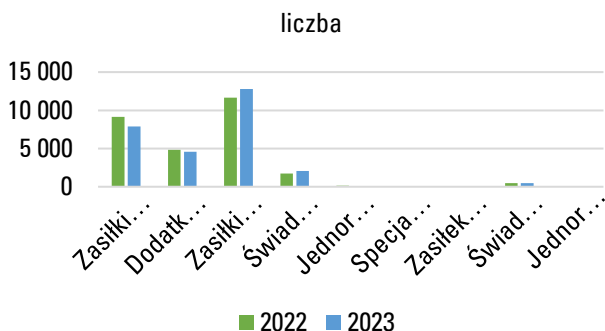
Liczba rodzin objęta wsparciem w ramach pomocy społecznej wyniosła 450 w 2022 r. i 468 w 2023 r. Najwięcej przypadków udzielenia pomocy wynikało z długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz ubóstwa. Są to wiodące problemy w Gminie. Najmniej przypadków pomocy wynikało z sytuacji kryzysowych, narkomanii i trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego. W badanym okresie zwiększeniu uległa kolejno skala problemu: narkomanii, przemocy w rodzinie, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach wielodzietnych. W przypadku problemu narkomanii i przemocy w rodzinie zjawisko nie jest znaczące w ujęciu nominalnym. W perspektywie długoterminowej, porównując dane do 2013 r. należy wskazać, że problemy społeczne na terenie gminy oraz liczba rodzin objęta wsparciem uległy znacznemu zmniejszeniu. Wskazuje to na stale poprawiającą się sytuację społeczną.

Tabela 3. Struktura świadczeń rodzinnych

Wymiar	2022		2023	
	liczba	wartość (zł)	liczba	wartość (zł)
Zasiłki rodzinne	9 147	1 039 816	7 868	889 786
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu: urodzenia dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego itp.	4 830	562 893	4 568	507 290

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

Zasiłki pielęgnacyjne	11 673	2 519 375	12 807	2 764 290
Świadczenia pielęgnacyjne	1 716	3 568 094	2 045	4 937 609
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	123	123 000	88	88 000
Specjalny zasiłek opiekuńczy	88	54 560	47	29 140
Zasiłek dla opiekuna	36	22 320	32	19 840
Świadczenie rodzicielskie	471	427 726	471	43 351
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”	2	8 000	4	16 000
Świadczenia rodzinne ogółem	28 086	8 325 784	27 930	9 687 279

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Kościanie

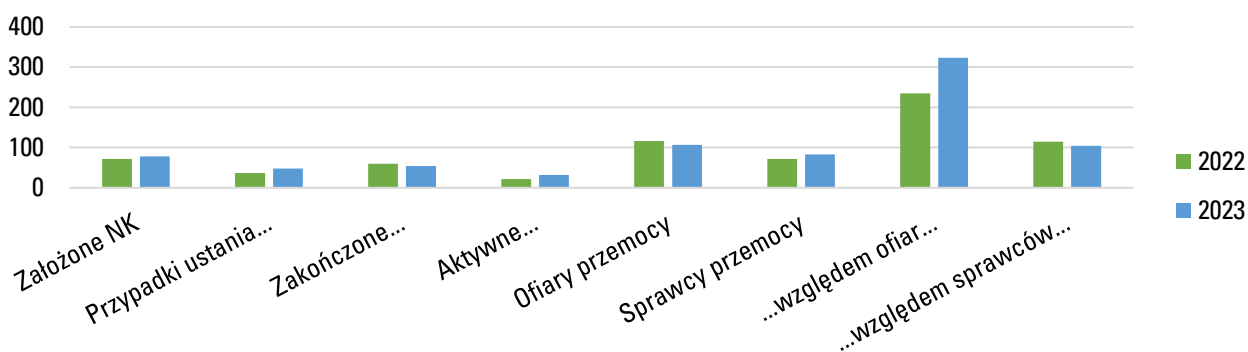
Liczba wypłaconych świadczeń uległa zmniejszeniu w ujęciu jednostkowym i wzrostowi pod względem wartości. Zwiększyła się liczba i wartość zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz jednorazowych świadczeń z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”.

Poniżej w ujęciu tabelarycznym oraz na wykresach dokonano przedstawienia informacji ze sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz z „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”.

Tabela 4. Dane z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz z „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2022-2023”

Wymiar	2022	2023
Założone Niebieskie Karty	72	78
Przypadki ustania przemocy po założeniu Niebieskiej Karty	37	48
Zakończone procedury Niebieskiej Karty	60	54
Aktywne procedury Niebieskiej Karty (na koniec roku kalendarzowego)	22	32
Ofiary przemocy	116	107
Sprawcy przemocy	72	83
Liczba działań Grup Roboczych względem ofiar przemocy i ich rodzin	235	323
Liczba działań Grup Roboczych względem sprawców przemocy	115	104

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Kościanie

Przedstawione dane wskazują, że skala procedury Niebieskiej Karty zwiększyła się, natomiast zmniejszeniu uległa liczba ofiar przemocy. Odnotowano również wzrost liczby przypadków ustania przemocy, co świadczy o skuteczności prowadzonych działań. W grupie tej przeważają kobiety, które w 2023 r. stanowiły 63% ofiar oraz dzieci, które w tym samym roku stanowiły 29% ofiar. Struktura ta jest odmienna w grupie sprawców, w której w 2023 r. 89% stanowili mężczyźni. W porównaniu danych można zauważyć znaczący wzrost liczby działań podjętych w stosunku do ofiar przemocy i ich rodzin. Trzema najczęściej podejmowanymi działaniami było: realizowanie systematycznych wizyt pracownika socjalnego w rodzinie (410 działań w 2023 r.), wizyt dzielnicowego w rodzinie (240 działań w 2023 r.), skierowanie do psychologa (28 działań w 2023 r.). Największy wpływ na wzrost liczby działań miało zwiększenie o 82 jednostki (52%) liczby wizyt dzielnicowego w rodzinie, w przypadku których działania często są połączone z wizytacją pracownika socjalnego. Zmniejszeniu uległy działania podejmowane w stosunku do sprawców przemocy. Trzema najczęściej podejmowanymi działaniami było w tym przypadku: zmotywowanie do podjęcia terapii lub leczenia odwykowego (29 działań w 2023 r.), prowadzenie rozmów interwencyjnych (26 działań w 2023 r.) i skierowanie do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (23 działania w 2023 r.).

Placówki oświatowe na terenie gminy prowadzą różnorodne działania mające na celu edukację, wychowanie i poprawę warunków bytowych uczniów oraz rozwój zawodowy nauczycieli w obszarze np. uzależnień i przemocy. Skrócone podsumowanie działań prowadzonych przez poszczególne placówki zostało przedstawione w tabeli.

Tabela 5. Dane z działalności placówek oświatowych z zakresu wsparcia rozwoju i wychowania dzieci

Placówka	Charakterystyka
Samorządowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Wandy Chotomskiej	Zrealizowano projekty/działania w formie: zapewnienia posiłków potrzebującym dzieciom. Realizowane projekty były skierowane do podopiecznych wymagających wsparcia ze względu na sytuację bytową. Działania przyczyniały się do wyrównania szans dzieci. W dokumentacji nie przedstawiono realizowanych działań w obszarze rozwojowym i prewencyjnym.
Samorządowe Przedszkole nr 2	Zrealizowano projekty/działania w formie: - szkoleń nauczycieli na temat uzależnień, - skierowanych do dzieci zajęć dodatkowych z zakresu m.in.: rozwoju społeczno-emocjonalnego, logopedii, odporności emocjonalnej, - skierowanych do dzieci zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci, - skierowanych do dzieci programów profilaktycznych z zakresu m.in.: czytelnictwa, rozwoju społeczno-emocjonalnego

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

	▪ konsultacji i warsztatów dla rodziców, ▪ zbiórek charytatywnych, ▪ wsparcia finansowego Rady Rodziców. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci oraz wsparcia umiejętności wychowawczych rodziców.
Samorządowe Przedszkole nr 3	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ skierowanych do dzieci programów i projektów edukacyjnych z zakresu m.in.: zrównoważonego rozwoju, ekologii, nawyków żywieniowych, czytelnictwa, rozwoju społeczno-emocjonalnego, bezpieczeństwa, praw dziecka, ▪ skierowanych do dzieci zajęć sportowych, ▪ skierowanych do rodziców działań informacyjno-edukacyjnych, ▪ zapewnienia posiłków potrzebującym dzieciom. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Ich zakres obejmował szerokie spektrum zagadnień życia społecznego. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci oraz wsparcia umiejętności wychowawczych rodziców.
Samorządowe Przedszkole nr 4 Misia Uszatka	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ zapewnienia posiłków potrzebującym dzieciom. Realizowane projekty były skierowane do podopiecznych wymagających wsparcia ze względu na sytuację bytową. Działania przyczyniały się do wyrównania szans dzieci. W dokumentacji nie przedstawiono realizowanych działań w obszarze rozwojowym i prewencyjnym.
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ szkoleń nauczycieli w zakresie nowoczesnych narzędzi edukacyjnych, ▪ skierowanych do dzieci i młodzieży programów i projektów edukacyjnych z zakresu m.in.: nawyków żywieniowych, zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa, ekologii, czytelnictwa, postaw patriotycznych, uzależnień. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Ich zakres obejmował szerokie spektrum zagadnień życia społecznego. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci.
Szkoła Podstawowa nr 2 im. W. Broniewskiego	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ skierowanych do dzieci i młodzieży programów i projektów edukacyjnych z zakresu m.in.: nawyków żywieniowych, zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa, ekologii, zdrowia psychicznego, czytelnictwa, postaw patriotycznych, uzależnień, ▪ skierowanych do rodziców działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu uzależnień. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Ich zakres obejmował szerokie spektrum zagadnień życia społecznego. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci oraz wsparcia umiejętności wychowawczych rodziców.
Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Feliksa Stamma	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ działań mających na celu zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących, ▪ skierowanych do rodziców działań informacyjno-edukacyjnych i wspierających wychowanie. Realizowane projekty były skierowane do podopiecznych wymagających wsparcia ze względu na sytuację. Działania przyczyniały się do wyrównania szans dzieci.

	W dokumentacji nie przedstawiono realizowanych działań w obszarze rozwojowym i prewencyjnym.
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ skierowanych do dzieci i młodzieży programów i projektów edukacyjnych z zakresu m.in.: wychowania do życia rodzinnego, postaw patriotycznych, zdrowego żywienia, przemocy, czytelnictwa, rozwoju społeczno-emocjonalnego, zdrowia, bezpieczeństwa, ▪ skierowanych do dzieci i młodzieży półkolonii, ▪ skierowanych do rodziców działań informacyjno-edukacyjnych i wspierających wychowanie, ▪ działań mających na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Ich zakres obejmował szerokie spektrum zagadnień życia społecznego. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci oraz wsparcia umiejętności wychowawczych rodziców.
I Liceum Ogólnokształcące im. O. Kolberga w Kościanie	Zrealizowano projekty/działania w formie: ▪ skierowanych do dzieci i młodzieży programów i projektów edukacyjnych z zakresu m.in.: przemocy, zdrowia, uzależnień. Realizowane projekty były skierowane do wszystkich podopiecznych, adekwatnie do ich potrzeb. Działania przyczyniały się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Kościanie

Zaprezentowane dane wskazują, że w placówkach oświatowych na terenie gminy są prowadzone różnorodne działania z obszaru rozwoju instytucji rodziny poprzez rozwój dzieci i młodzieży. Największe zróżnicowanie działań ma miejsce w przedszkolach, co jest adekwatne do zadań realizowanych przez placówki tego typu. Realizują one szerokie spektrum projektów, a większość z nich jest skierowana zarówno do dzieci, jak i ich rodziców. Jedynie część placówek wykazała realizację działań rozwojowych nauczycieli. Dwie z placówek wskazały na realizację przedsięwzięć mających na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i rozwiązywanie już istniejących we współpracy z innymi jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy.

Zasoby z obszaru wspierania rodziny

Za zasoby Gminy z obszaru wspierania rodziny można uznać zarówno instytucje, realizowane programy, jak i plany strategiczne. Zasoby aktualne na moment opracowywania dokumentu stanowią:

- Urząd Miejski w Kościanie - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kościan,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kościanie,
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kościanie im. Teodora Kornela Kubackiego,
- placówki oświatowe - Samorządowe Przedszkole nr 1, Samorządowe Przedszkole nr 2, Samorządowe Przedszkole nr 3, Samorządowe Przedszkole nr 4, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 3, Szkoła Podstawowa nr 4, I Liceum Ogólnokształcące,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościanie,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościanie,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Kościanie,
- Kościański Ośrodek Kultury w Kościanie,

- Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie,
- inne jednostki – placówki służby zdrowia, środowiskowe domy pomocy, komendy policji, sąd, fundacje i stowarzyszenia.

Ewaluacja PWR na lata 2022-2024

Ewaluacja Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2022-2024 wykazała, że realizacja wpłynęła pozytywnie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie, a stosowane narzędzia przyczyniły się do realizacji założonych celów. Świadczy to o adekwatności i skuteczności dotychczasowych działań. Na rzecz ewaluacji zrealizowane zostało badanie ankietowe na reprezentatywnej próbie mieszkańców. Na jego podstawie dokonano określenia skali problemów społecznych w Gminie jako:

- mające duże znaczenie: zdrowie fizyczne dzieci i młodzieży, brak wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży;
- mające średnie znaczenie: zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, brak wystarczających środków do życia, przemoc w rodzinie.

Jednocześnie mieszkańcy wskazali, że skala problemów społecznych zmienia się w następujący sposób:

- zwiększa się: brak wystarczających środków do życia, zdrowie fizyczne dzieci i młodzieży, zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży;
- zmniejsza się: przemoc w rodzinie, brak wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży.

Powyższe wskazania mieszkańców odzwierciedlają sytuację problemów społecznych w obszarze rodziny i jako wyniki bezpośrednich badań w wymiarze lokalnym powinny zostać ujęte w nowopowstającym Programie.

Diagnoza - badanie IDI

W niniejszym rozdziale zostały przedstawione wyniki z badania jakościowego przeprowadzonego wśród interesariuszy. Ich zaprezentowanie ma formę wyróżnienia najważniejszych wątków i wniosków z wypowiedzi.

Jak ocenia Pan/i wsparcie rodzin w Gminie?	Respondent 1: Przedstawiciel instytucji dobrze ocenił wsparcie rodzin. Wskazał, że zaspokaja wszystkie potrzeby adekwatnie do występujących problemów. Zaznaczono, że trafiają się przypadki, gdy wsparcie jest uważane przez beneficjenta za zbyt małe, jednak może to mieć charakter indywidualny i wynika ze zbyt dużych oczekiwań. Respondent 2: Przedstawiciel instytucji dobrze ocenił system wsparcia rodzin, jednak uznał, że pomoc nie jest wystarczająca. Wskazano na poprawę pomocy na przestrzeni ostatnich lat i większą adekwatność względem potrzeb mieszkańców. Wskazano na rozwiązania, które stanowiłyby pomoc dla wsparcia rodzin w ogólnie oraz rodzin osób niepełnosprawnych. Respondent 3: Przedstawiciel instytucji ocenił wsparcie rodzin jako bardzo dobre i odpowiadające potrzebom lokalnej społeczności. Wskazano na mnogość form wsparcia. Respondent 4: Przedstawiciel instytucji ocenił wsparcie rodzin jako bardzo dobre i niewymagające zmian w np. strukturze, czy zakresie działań. Respondent 5: Przedstawiciel instytucji ocenił istniejące wsparcie jako dobre. Wskazano na dużą liczbę realizowanych programów wsparcia oraz zapewnienie wysokiej jakości ze względu na wysoko wykwalifikowaną kadrę OPS w Kościanie.
--	--

Jakie aspekty wsparcia rodziny w Gminie uważa Pan/i za najważniejsze i wymagające szczególnej uwagi w najbliższych latach?	Respondent 1: Przedstawiciel instytucji wskazał, że w udzielanym wsparciu zauważalny jest brak pomocy o charakterze niematerialnym. W planowanych działaniach należy zwrócić uwagę na potrzebę udzielania pomocy w formie np. wsparcia w radzeniu sobie z codziennymi formalnościami, niezaradnością beneficjentów. W szczególności dotyczy to osób starszych i samotnych. W aspekcie dotyczących ściśle problemów rodzinnych realizowana dotychczas pomoc została dobrze oceniona przez respondenta i powinna być kontynuowana. Za właściwy uznano również system wsparcia, który składa się z instytucji JST oraz NGO, które wspierają w nagłych i nietypowych sytuacjach. Respondent 2: Przedstawiciel instytucji wskazał na potrzebę wsparcia psychologicznego skierowaną do dzieci, które mają problemy po okresie zamknięcia w pandemii COVID-19. Wskazano, że przede wszystkim należy zwiększyć dostępność wsparcia psychologicznego i działania informacyjne o nim, tak aby dzieci mogły łatwo po nie sięgnąć. Ze strony rodzin osób z niepełnosprawnością wskazano na potrzebę wsparcia w formie zbliżonej do Karty Dużej Rodziny. Respondent wskazał na możliwość rozszerzenia beneficjentów tej karty o rodziny zajmujące się osobami z niepełnosprawnościami. Jako pomocne rozwiązanie wskazano również na potrzebę pierwszeństwa dostępu do służby zdrowia, co znacznie ułatwiłoby codzienne życie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Zwrócono uwagę, że wciąż istnieje potrzeba likwidacji barier architektonicznych, które są niwelowane, jednak wciąż istnieją i stanowią sporą przeszkodę w codziennym życiu. Respondent 3: Przedstawiciel instytucji wskazał na potrzebę zapewnienia wsparcia psychologicznego, na które zapotrzebowanie rośnie po wyzwaniach społecznych związanych z pandemią COVID-19. Podkreślono, że wsparcie to powinno być dostosowane do kobiet, które najczęściej są ofiarami przemocy i zmagają się z trudnościami przez bardzo długi czas. Wskazano również na potrzebę zwiększenia ilości wsparcia zapewnianego przez prawnika, czy terapeutów. Dotyczy to w szczególności reagowania na nagłe przypadki. Respondent 4: Przedstawiciel instytucji wskazał na potrzebę zapewnienia wsparcia dla osób opuszczających Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Powinno ono mieć formę mieszkań wspierających/treningowych, z których będą mogli skorzystać podopieczni. Potrzeba ta jest podyktowana brakiem lokali, w których mogą zamieszkać osoby oraz bardzo złym stanem lokali, które są zapewniane przez samorząd. Wielkość zapotrzebowania została określona na 7-8 lokali. Respondent 5: Przedstawiciel instytucji wskazał, że w najbliższych latach największe zapotrzebowanie będzie dotyczyć wsparcia psychologicznego, w szczególności skierowanego do kobiet i dzieci jako ofiar przemocy domowej. Wskazano, że aktualnie świadczona pomoc nie jest wystarczająca i brakuje jej w nagłych przypadkach.
---	--

Odpowiedzi udzielone przez respondentów wskazują, że ogólna ocena systemu pomocy rodzinie w Gminie jest dobra, a prowadzone dotychczas wsparcie odpowiada potrzebom. Istnieją jednak działania, które warto wdrożyć, aby w jeszcze większej mierze odpowiadać na potrzeby rodzin.

Analiza SWOT systemu wspierania rodziny

Analiza SWOT jest narzędziem wykorzystywanym do podsumowywania informacji pochodzących z analizy danego aspektu, a także do określania pozycji strategicznej. SWOT to akronim angielskich słów strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia). Metoda dzieli czynniki określające obecną, jak i przyszłą pozycję strategiczną na pozytywne i negatywne oraz wewnętrzne i zewnętrzne. Analiza SWOT systemu wspierania rodziny w Gminie została przedstawiona w tabeli (macierzy).

Tabela 6. Analiza SWOT systemu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kościan

Szanse	Zagrożenia
▪ Istnienie wiele instytucji ze strony JST i NGO mogących wspierać osoby potrzebujące w komplementarny sposób ▪ Świadomość lokalnych instytucji z zakresu potrzeby wsparcia rodziny jako podstawowej jednostki społecznej ▪ Możliwość realizacji nowych działań o charakterze informacyjnym, świadomościowym, profilaktycznym z zakresu wsparcia rodzin	▪ Duże wymagania osób potrzebujących, które przekraczają możliwości budżetowe instytucji ▪ Pojawiające się nowe problemy społeczne będące efektem szybkiego tempa życia, cyfryzacji, starzenia się społeczeństwa i globalizacji
Mocne strony	Słabe strony
▪ Rozbudowany system wsparcia rodziny i walki z problemami społecznymi ▪ Dobra ocena systemu wsparcia rodziny w Gminie ▪ Rozbudowany system wsparcia rodzin w szkołach – zarówno dzieci i rodziców ▪ Zaangażowanie różnych instytucji w problematykę wsparcia rodziny ▪ Stabilna zmiana liczby ludności gminy adekwatna do utrzymywanej na poziomie kraju i województwa ▪ Niewielka liczba zgonów niemowląt w Gminie ▪ Spadek liczby przypadków pomocy ze względu na problem: ubóstwa, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych ▪ Spadek liczby udzielanych: zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych zapomóg, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłków dla opiekuna	▪ Niewystarczające w perspektywie długoterminowej wsparcie psychologiczne, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży oraz ofiar przemocy domowej ▪ Niewystarczające wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami ▪ Małe zaangażowanie rodziców w prowadzone przez szkoły działania informacyjne i świadomościowe ▪ Niewystarczające wsparcie pozamaterialne rodzin i osób potrzebujących ▪ Spadająca liczba urodzeń w ujęciu nominalnym i w przeliczeniu na mieszkańca przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów (zwłaszcza w okresie pandemii COVID-19), co skutkuje ujemnym przyrostem naturalnym i wpływa na zwiększenie obciążenia demograficznego ▪ Rosnąca liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny ▪ Wzrost liczby przypadków pomocy ze względu na problem: bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, narkomanii ▪ Utrzymująca się duża skala problemu: długotrwałej choroby, niepełnosprawności, ubóstwa, bezrobocia (ponad sto przypadków rocznie) ▪ Wzrost liczby udzielanych: zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych ▪ Wzrost liczby założonych Niebieskich Kart i liczby aktywnych procedur ▪ Nierównomierne zaangażowanie szkół w prowadzone działania wspierające rodzinę – dzieci i rodziców

	▪ Trudność w dotarciu do wszystkich mieszkańców z informacjami o możliwym wsparciu
--	--

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT zidentyfikowała najważniejsze czynniki stanowiące mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Na tej podstawie opracowano założenia programowe.

Program

W niniejszej części dokumentu przedstawiono założenia Programu Wspierania Rodziny. Opracowano je w oparciu o przeprowadzoną analizę i badania z uwzględnieniem zasobów Gminy. Ze względu na dobrą ocenę wsparcia gwarantowanego przez Gminę w ostatnich latach Program stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach 2022-2024 przy uwzględnieniu słabych stron wymagających poprawy.

Głównymi wyznacznikami Programu jest cel strategiczny wskazujący w wymiarze ogólnym na kierunki działań oraz cele szczegółowe odnoszące się do mniejszych obszarów tematycznych celu szczegółowego. Dla ich osiągnięcia określono rekomendowane do realizacji zadania stanowiące najmniejszy element Programu i posiadające szczegółową charakterystykę, co daje możliwość łatwego zarządzania, kontroli i ewaluacji. Cel strategiczny został określony jako:

Świadczenie pomocy rodzinom z Gminy Miejskiej Kościan w realizacji funkcji wychowawczo-opiekuńczej, a w szczególności kierowanie wsparcia do jednostek zmagających się z problemami i wyzwaniami.

Dla celu strategicznego wyznaczono cele szczegółowe przedstawione poniżej.

Tabela 7. Cele szczegółowe Programu

Cel szczegółowy 1.	Przeciwdziałanie występującym problemom społecznym w rodzinach i pogłębianiu się dysfunkcji
Cel szczegółowy 2.	Zapewnienie szerokiej oferty wsparcia rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Cel szczegółowy 3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Dla powyższych celów szczegółowych wyznaczono zadania stanowiące najmniejszy element Programu, a jednocześnie najdokładniej określony i składający się na realizację celu strategicznego. Dla każdego z nich określono: podmiot odpowiedzialny za realizację, wskaźnik realizacji i sposób jego mierzenia. Pozwala to na kontrolę wykonania zadań i zarządzanie nimi.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

Tabela 8. Zadania w ramach celów szczegółowych Programu

Cel szczegółowy	Zadanie		Podmiot realizujący	Okres realizacji	Źródło finansowania	Wskaźnik	
						Oczekiwana wartość	Sposób mierzenia
1. Przeciwdziałanie problemom społecznym występującym w rodzinach i pogłębianiu się dysfunkcji	1.1	Wsparcie rodzin zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez procedurę Niebieskiej Karty	OPS w Kościanie, Komenda Powiatowa Policji w Kościanie, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby prowadzonych procedur Niebieskiej Karty
	1.2	Zapewnienie monitoringu sytuacji rodzin zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej	OPS w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
	1.3	Zapewnienie interwencji u rodzin zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej	OPS w Kościanie, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Kościanie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
	1.4	Wsparcie członków rodzin zmagających się z trudnościami w rozwoju aktywności zawodowej i podnoszeniu kwalifikacji	OPS w Kościanie - Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia
	1.5	Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin w trudnej sytuacji	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, NGO, Poradnia Psychologiczno-	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

			Pedagogiczna, placówki oświatowe		państwa, inne źródła zewnętrzne		
	1.6	Zapewnienie wsparcia prawnego dla rodzin w trudnej sytuacji	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, NGO	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
2. Zapewnienie szerokiej oferty wsparcia rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2.1	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin w trudnej sytuacji	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, NGO, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby rodzin i dzieci objętych pomocą Wskaźnik wielkości i formy udzielanej pomocy
	2.2	Zapewnienie pomocy finansowej dla rodzin w trudnej sytuacji	OPS w Kościanie, NGO	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby rodzin i dzieci objętych pomocą Wskaźnik wielkości udzielanej pomocy
	2.3	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny	OPS w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby rodzin objętych wsparciem asystenta
	2.4	Funkcjonowanie grup wsparcia i grup samopomocowych (wsparcie w ich zakładaniu i prowadzeniu)	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, NGO, inne instytucje tworzące system wsparcia	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne,	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

					inne źródła zewnętrzne		
	2.5	Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
	2.6	Zapewnienie wsparcia prawnego dla rodzin	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
	2.7	Zapewnienie wsparcia rodzin w radzeniu sobie z codziennymi trudnościami	OPS w Kościanie, NGO, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby osób/rodzin korzystających ze wsparcia
	2.8	Zapewnienie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, placówki oświatowe, inne instytucje tworzące system wsparcia	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia
	2.9	Funkcjonowanie Lokalnego Centrum Wolontariatu	OPS w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie nie niższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby wolontariuszy Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

	2.10	Funkcjonowanie Kościańskiego Telefonu Zaufania dla dzieci i młodzieży	OPS w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby przypadków udzielonego wsparcia
	2.11	Zapewnienie działań z zakresu integracji i przeciwdziałania samotności	Gmina Miejska Kościan, OPS w Kościanie, placówki oświatowe, inne instytucje tworzące system wsparcia	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy	Na poziomie nie wyższym niż na koniec 2024 r.	Wskaźnik liczby działań podjętych przez każdą instytucję
	2.12	Zapewnienie świadczeń dla rodzin zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej	OPS w Kościanie	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa		Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia Wskaźnik wielkości i udzielanej pomocy
	2.13	Zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży	OPS w Kościanie, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, inne źródła zewnętrzne	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia
	2.14	Zapewnienie miejsc w żłobkach i przedszkolach	Gmina Miejska Kościan	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby miejsc w placówkach
	2.15	Zapewnienie ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci	OPS w Kościanie, placówki oświatowe	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne,	Na poziomie adekwatnym do osób mogących ubiegać się o wsparcie	Wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kościan
na lata 2025-2027

		i młodzieży, w tym zajęć wyrównujących szanse			inne źródła zewnętrzne		
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej	3.1	Prowadzenie działań w formie spotkań, kampanii dla rodziców	Gmina Miejska Kościana, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, OPS w Kościanie, placówki oświatowe, rady osiedli	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne, inne źródła zewnętrzne	Co najmniej 2 działania dla każdej z instytucji	Wskaźnik liczby działań podjętych przez każdą instytucję Wskaźnik liczby osób korzystających z działań
	3.2	Prowadzenie działań w formie zajęć pozalekcyjnych, konkursów, kampanii dla dzieci	Gmina Miejska Kościana, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, OPS w Kościanie, placówki oświatowe, rady osiedli	Cały okres trwania Programu	Środki budżetu gminy, środki budżetu państwa, środki unijne, inne źródła zewnętrzne	Co najmniej 2 działania dla każdej z instytucji	Wskaźnik liczby działań podjętych przez każdą instytucję Wskaźnik liczby osób korzystających z działań

Źródło: opracowanie własne

System monitorowania i ewaluacji

Monitoring Programu polega na gromadzeniu i analizie danych dotyczących realizacji określonych w założeniach strategicznych celów. Pozwala on na sprawdzenie i ocenę skuteczności realizacji działań strategicznych oraz ustalenie, jakie należy podjąć środki zaradcze czy nowe działania, by zrealizować postawione cele. Monitorowanie dostarcza także informacji dla przyszłego planowania pokazując, w jakim stopniu podjęte w danym okresie działania przybliżyły jednostkę do realizacji postawionej wizji. Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji Programu będzie realizowana w okresach rocznych. Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring wskaźników będzie OPS w Kościanie.

Dla każdego z zadań określonych w Programie wyznaczono wskaźniki, dla których źródłami danych są ogólnodostępne statystyki Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, oraz dane z działalności np. OPS w Kościanie, czy Komendy Policji. Analiza powinna obejmować wskaźniki przyporządkowane każdemu z zadań.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Dane z półrocznych sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	9
Tabela 2. Dane z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie oraz z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny	10
Tabela 3. Struktura świadczeń rodzinnych.....	10
Tabela 4. Dane z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz z „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2022-2023”	11
Tabela 5. Dane z działalności placówek oświatowych z zakresu wsparcia rozwoju i wychowania dzieci	12
Tabela 6. Analiza SWOT systemu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kościan.....	17
Tabela 7. Cele szczegółowe Programu	18
Tabela 8. Zadania w ramach celów szczegółowych Programu.....	19

Spis źródeł

- J. Apanowicz, „Metodologia ogólna”, Wydawnictwo Diecezji IV Plińskiej Bernardinum, Gdynia 2002
- I. Rzesutek, „Triangulacja w badaniach społecznych”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2018